

Силабус курсу:

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	6 (весняний)
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Тищенко Володимир Валентинович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів та банківської справи

посада

dr_vlad@ukr.net

електронна адреса

+38(050) 2542330

телефон

месенджер

510 ГК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Сформувати у здобувача вищої освіти систему теоретичних знань і надати практичні уміння та навички з питань основ побудови автоматизованих банківських систем, організації та функціонування їх в цілях автоматизації процесів управління банківською діяльністю. Забезпечення глибоких професійно-орієнтованих знань з питань функціонування систем автоматизації діяльності фінансово-кредитної установи, а також формування практичних навичок здійснення управління діяльністю фінансово-кредитною установою на основі електронних технологій.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: концепцію інформаційного суспільства; роль процесів інформатизації при переході від "матеріального" до "інформаційного" суспільства; об'єкти і предмети процесів інформатизації та комп'ютеризації; визначення інформаційних технологій та інформаційної системи; місію інформаційних систем (ІС); категорії кінцевих користувачів ІС; характерні риси ери інформаційно-комунікаційних технологій; покоління автоматизованих банківських систем (АБС) та їх характеристики; автоматизовані процеси внутрішньобанківських розрахункових, касових, кредитних та депозитних операцій; призначення і принципи функціонування системи міжбанківських електронних платежів – СЕП-2; призначення, організаційну структуру та принципи функціонування Національної системи масових електронних платежів – НСМЕП.

вміти: застосовувати процесний підхід до розробки елементів АБС; практично засвоїти інтерфейс і функціональність готових програмних продуктів з автоматизації управління банківською діяльністю; аналізувати і удосконалювати бізнес-процеси на основі їх комп'ютеризації; розробити бізнес-вимоги і функціональні вимоги до програмного продукту, використовуваному для автоматизованого вирішення задачі; орієнтуватися в інформаційному фонді АБС з метою використання його інформації для прийняття рішень з управління банківською діяльністю; використовувати ресурси Інтернет для пошуку необхідної інформації для ефективного вирішення задач з управління банківською діяльністю.

Передумови до початку вивчення:

не має вимог

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Знати та розуміти базові економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
2. Знати і розуміти базові теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
3. Визначати базові особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
4. Знати базові механізми функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
5. Володіти методичним інструментарієм первинної діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
6. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти для вирішення типових професійних завдань.
7. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності для вирішення типових професійних завдань.
8. Володіти базовими загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
9. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів для вирішення типових професійних завдань.
10. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання типових професійних завдань та інтерпретації отриманих результатів.
11. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
1.	Тема 1. Фінансово-кредитна інформація як об'єкт автоматизованої обробки	2/0/2	1/0/0	1.1. Фінансово-кредитна інформація та її особливості 1.2. Структуризація та формалізоване задання економічної інформації 1.2.1. Структуризація економічної інформації 1.2.2. Формалізоване подання економічної інформації 1.2.3. Подання ЕКІ на носіях 1.3. Класифікація та кодування економічної інформації 1.3.1. Поняття та основні системи класифікації 1.3.2. Кодування економічної інформації. Основні методи кодування 1.3.3. Розробка кодів, методи контролю їх правильності 1.3.4. Класифікатори економічної інформації	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Головні засади побудови та використання інформаційних систем у фінансово-кредитних установах	2/0/2	1/0/0	2.1. Особливості АІС у фінансових і кредитних установах 2.2. Вплив специфіки діяльності банків на структуру їх АІС 2.3. Принципи створення і функціонування АІС у ФКУ 2.4. Загальна структура ІС, функціональна та забезпечувальна частини. Компоненти системи 2.5. Організація робіт зі створення АІС 2.5.1. Стадії та етапи розробки АІС 2.5.2. Розробка автоматизованого розв'язування задач за умов функціонування АІС 2.5.3. Опис постановки задачі та її розробка 2.5.4. Опис алгоритму розв'язування задачі	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Електронні системи передавання банківської інформації	2/0/2	0/0/1	3.1. Електронна пошта НБУ як основа взаємодії між банківськими установами України 3.1.1. Структура, призначення та можливості 3.1.2. Взаємодія між вузлами і користувачами ЕП НБУ 3.2. Міжнародна електронна система передавання банківських повідомлень (СВІФТ) 3.2.1. Призначення та основні можливості системи 3.2.2. Концепція формування та передавання повідомлень 3.2.3. Структура системи та призначення її основних елементів 3.2.4. Безпека передавання та обробки повідомлень, фінансові витрати з підімкнення та роботи в системі 3.3. Банківські електронні системи передавання документів «Клієнт —	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
				банк» 3.3.1. Призначення та структура системи, її основні елементи 3.3.2. Основні технологічні операції АРМ_К і АРМ_Б під час обробки платіжних документів 3.3.3. Гарантування безпеки передавання даних та основи інформаційного забезпечення СЕПКОБ	
4.	Тема 4. Інформаційні системи комерційного банку	2/0/2	0/0/1	4.1. Структура та концепція функціонування банківської інформаційної системи 4.2. Автоматизація розрахункових і касових операцій 4.3. Автоматизація кредитних та депозитних операцій 4.4. Автоматизація обліку та регулювання валютних операцій 4.5. Інформаційна технологія підтримання банківських операцій на фондовому ринку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5. Автоматизація міжбанківських розрахунків	2/0/2	0/0/0	5.1. Види систем міжбанківських розрахунків 5.2. Призначення та структура системи міжбанківських електронних платежів Національного банку України 5.3. Проходження платежів у СЕП 5.4. Інформаційна взаємодія СЕП із банківською установою та регіональним управлінням 5.4.1. Інформаційний обмін СЕП із комерційним банком 5.4.2. Зв'язок СЕП із регіональним управлінням НБУ 5.5. Основні напрямки розвитку системи міжбанківських електронних платежів 5.6. Моделі обслуговування комерційних банків у СЕП 5.6.1. Характеристика «нульової» та «першої» моделей роботи комерційних банків у СЕП 5.6.2. Характеристика «другої» та «третьої» моделей роботи комерційних банків у СЕП 5.6.3. Особливості роботи комерційних банків в СЕП за іншими моделями	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Системи електронних грошей	2/0/2	0/0/0	6.1. Типи та призначення електронних грошей 6.2. Основні елементи та загальна структура системи електронних грошей 6.3. Смарт-картки та їх використання 6.4. Національна система масових електронних платежів України 6.4.1. Мета та структура національної системи масових електронних платежів 6.4.2. Картки та платіжні інструменти системи 6.4.2.1. Платіжні картки	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
				6.4.2.2. Службові картки 6.4.3. Основні види робіт в системі 6.4.4. Керування роботою системи та захист інформації в ній 6.4.5. Взаєморозрахунки в системі 6.4.6. Варіанти функціонування (підключення) банків до системи	
7.	Тема 7. Автоматизована система фінансових розрахунків	2/0/2	0/0/0	7.1. Призначення та особливості побудови системи 7.2. Структура АСФР і характеристика її підсистем 7.3. Технологія розв'язування задач АСФР у центральних і місцевих фінансових органах	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 312 с.
2. Зацеркляний М. М., Мельников О. Ф. Інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах : навч. посіб. Київ : Професіонал, 2006. 432 с
3. Лушер В. В. Поняття інформаційного забезпечення органів прокуратури України / В. В. Лушер // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 338–341. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2014_1_59.pdf
4. Дніпров О. С. Інформаційне забезпечення управлінського процесу в органах виконавчої влади (17.11.2017) / О. С. Дніпров // [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://aphd.ua/publication-383/>
5. Постанова КМУ «Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України» від 1.10.2014 р. № 492. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/492-2014-%D0%BF>
6. Офіційний сайт Державного підприємства «Національні інформаційні системи». – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://nais.gov.ua/about>
7. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
8. Наказ МФУ «Про затвердження Порядку функціонування Електронного кабінету» 14.07.2017 р. № 637. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0942-17>
9. Електронна торгова площадка E-tender.UA. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://e-tender.ua/training-tenders/teoriya-zakupivel-3/zagalni-polozhennya-pro-prozorro-5>
10. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» від 21.10.2015 р. № 835. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/835-2015-%D0%BF#n83>
11. Розпорядження КМУ «Деякі питання створення і функціонування єдиного веб-порталу використання публічних коштів» від 14.09.2015 р. № 911-р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248478683>
12. Офіційний державний інформаційний портал Є-Data. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://spending.gov.ua/about1>
13. Офіційний сайт Державної установи Відкриті публічні фінанси. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://publicfinance.gov.ua/ua/about>
14. Постанова КМУ «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» від 24.02.2003 р. № 208. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/150472>
15. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» від 13.12.2010 р. № 2250-р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>
16. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг» від 3.01.2013 р. № 13. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2013-%D0%BF>

17. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» від 20.09.2017 р. № 649-р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>
18. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/content/dp-informaciyuobchislyuvalniy-centr.html?PrintVersion>
19. Сазонець О. М. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю [текст] : навч. посіб. / О. М. Сазонець. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 256 с.
20. Сучасні інформаційні системи і технології: конспект лекцій / В. Г. Іванов, С. М. Іванов, В. В. Карасюк та ін.; за заг. ред. В. Г. Іванова, В. В. Карасюка. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. – 347 с.
21. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України від 01 жовтня 2012 року № 1060 // Офіційний вісник України. – 2012. - № 80. – Ст. 3231.
22. Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 червня 2013 року № 483 // офіційний вісник України. – 2013. - № 53- Ст. 1934.
23. Про затвердження Порядку обміну фінансово-економічними даними в інформаційно-телекомунікаційній системі «Фінанси»: Наказ Міністерства фінансів України від 16 липня 2008 року № 943 // Офіційний вісник України. – 2008. - № 59. – Ст. 2004.
24. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України: Закон України від 05 липня 1994 року № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 31. – Ст. 286.
25. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24 грудня 1993 року № 3814-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 15. – Ст. 86.
26. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04 лютого 1998 року № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 27. – Ст. 181.
27. Лучко М. Р., Адамик О. В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М. Р. Лучко, О. В. Адамик. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 252 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.